

לקוטי שיחות חל"א ויקהל א' קיצור (מבוסס על סיכום הרב פלדמן)

בתחילת פרשתנו (ויקהל לה, ה), רש"י מבהיר ש"כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צוואתן", ואשר לכן רש"י כמעט ואינו מפרש בניין המשכן וכליו שהוזכרו בפרשתנו, וסומך על פירושו בפרשיות תרומה, תצוה וכי תשא בהן נצטוו בני ישראל על המשכן וכליו.

הפסוקים הבודדים שרש"י מפרש הם על פרטים שהתווספו בפרשנו ולא הוזכרו או לא הובררו כל צרכן בפרשיות קודמות.

עפ"ז נשאלת שאילה על יתדות המשכן - דבר שרש"י ראה לנכון להסביר בפרשתנו, בעוד שכבר פירש אותו לעיל בפרשת תרומה.

דהנה על הפסוק בפרשתנו (לה, יח) "אֶת יְתֹדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת יְתֹדֹת הַחֹצֵר וְאֶת מִיתְרֵיהֶם" פירש רש"י: "יתדות: לתקוע ולקשור בהם סופי היריעות בארץ שלא ינועו ברוח. מיתריהם: חבלים לקשור"; והרי רש"י כבר פירש ענין זה בפרשת תרומה¹, ומדוע מפרשו עוד הפעם?²

ומדוע רש"י אומר בפשטות שהיתדות תקועים בארץ, הרי בפרשת תרומה כתב¹: "ואיני יודע אם תחובים בארץ או קשורים כו"³?

והביאור בזה:

ובהקדים דהנה על הפסוק בפרשתנו (לה, יד) "ואת שמן המאור" פירש רש"י "אף הוא צריך חכמי לב שהוא משונה משאר שמנים", שמזה משמע שכל הדברים שנמנו כאן הוצרכו לחכמי לב כדי לעשותם. אך קשה מדוע צריך חכמי לב כדי לעשות יתדות ומיתרים שהם דברים פשוטים – כלים רגילים הנמצאים גם אצל אלו שאינם "חכמי לב"?

ועל זה מפרש רש"י שהיתדות הם חלק בלתי נפרד מהיריעות – כיון שבלעדן היריעות היו נעות ברוח, ולכן ה"חכמי לב" לא הסתפקו בעשיית היריעות עצמם אלא גמרו אותו באופן שיהיה שלם בכל הפרטים. היריעות עם קרסיהן ואפילו יתדותיהם ומיתריהם הוגשו במוצר המוגמר!

וזהו שרש"י מדגיש שהיתדות לא היו רק תלוין אלא היו תחובין כדי לקבוע בקרקע, כי באופן זה מודגש יותר שהם חלק מקביעות בנין היריעות וחיבורן לקרקע שכל זה דורש חכמת הלב להכין היריעות עד לפרטי פרטים⁴.

¹ רש"י תרומה כז, יט: "יתדות - כמין נגרי נחשת עשוין ליריעות האהל ולקלעי החצר, קשורים במיתרים סביב סביב בשפוליהן, כדי שלא תהא הרוח מגביהתן. ואיני יודע, אם תחובין בארץ או קשורין ותלוין וכובדן מכביד שפולי היריעות, שלא ינועו ברוח. ואומר אני ששמן מוכיח עליהם שהם תקועין בארץ, לכך נקראו יתדות, ומקרא זה מסייעני (ישעיה לג כ) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח".

² הרש"י בתרומה התבאר בארוכה בלקו"ש ח"ו תרומה ב' (החילוק ברוחניות אם המשכן קשור לקרקע או לא).

³ דגם אם נאמר שהמשך הפירוש ברש"י בפרשת תרומה "ואומר אני ששמן מוכיח עליהם כו" הוא דברי רש"י ולא דברי תלמידו (כפי שכמה מפרשים כתבו) - מכל מקום אין זה ראיה גמורה שהיתדות היו תחובין שהרי רש"י כותב בפירוש "ואיני יודע".

⁴ משא"כ לפירוש שהיו "קשורין ותלוין וכובדן מכביד" אזי היתדות הם פרט נוסף על היריעות ואינם קשורים לחכמת הלב הדרושה בהכנת יריעות.

[ובזה מבואר שבפירוש רש"י כאן, מחזק מה שכבר קבע בפרשת תרומה שהיתדות לא היו מונחים סתם על היריעות אלא היו קבועים בקרקע, ופירוש זה מקבל חוזק מכך שבפרשתנו מובן שהיתדות דרשו חכמת לב – לקבוע היתדות בתוך היריעות עצמן⁵].

ומכאן באה הוראה לחכמי הלב שבכל דור בענין החינוך⁶, שהמחנך אינו יכול להסתפק בכך שהוא מלמד את התלמיד הדברים הדורשים מיומנות ווסומך על אנשים אחרים שילמדו את הדברים הפשוטים⁷ –

אלא המחנך צריך להשתדל שפירותיו יהיו בשלימות בכל הפרטים, גם בדברים הנראים שוליים, טפלים וחיצוניים – שאינם דורשים לכאורה חינוך של מחנך "חכם לב", גם בזה משתדל המחנך שדברים אלה יהיה אצל המחנך בתכלית השלימות⁸.

ודווקא אז ישנה ודאות "שלא ינועו ברוח", שגם כשישנם רוחות שמנשבות בעולם - התלמיד יעמוד חזק בהוראות רבו. זהו הסימן שתלמודו של הרב חדר לפנימיותו של התלמיד, עד שלא נשאר פרט ממנו שאינו חדור בזה⁹.

וזה נרמז גם בדברי רז"ל שאין המצוה נקראת "אלא על שם הגומרה"¹⁰, דגם כאשר עיקר הדבר כבר נעשה, וחסר רק פרט קטן בגמרו, הרי כיון שלא נגמרה כל המצוה הרי לא נתקיימה, ומי שגומר המצוה, אף שהשלים רק פרט קטן, נקראת כל המצוה על שמו דוקא.

וכפי שהסברנו לעיל, ש[גם אם המחנך חינוך את תלמידו] וחסר רק פרט אחד, בעצם נחשב כפי שחסר בהכל, כיון שאין בטחון שהדבר יעמוד איתן נגד כל הרוחות המנשבות, וצריך להיות שהדבר יחדור בכל הציור קומה של התלמיד.

ומזה גם עידוד גדול לדורנו זה, דרא דעקבתא דמשיחא, שאע"פ שאנו בדרגא של "עקביים" לגבי הדורות הקודמים, הנה דוקא עבודתנו בגמר הביורורים, בעקביים - וכהיתדות בשולי היריעות שעל ידם נקשרות וקבועות בארץ - היא הגומרת את העבודה הנצרכת להביא את הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

---

⁵ מה גם שאם היתדות מועילים רק עם כוודם, הרי אין כמעט משמעות לצורתם – העיקר שיהיו כבדים, ואין בזה צורך בחכמת לב. משא"כ אם הם חלק מהיריעה, שאז הדבר דורש אכן מיומנות להתאימו לסגנון היריעה וכו'.

⁶ כלשון הרמב"ם בהל' תלמוד תורה א, ב: "כשם שחייב אדם ללמד את בנו כך הוא חייב ללמד את בן בנו שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך, ולא בנו ובן בנו בלבד אלא מצוה על כל חכם וחכם מישראל ללמד את כל התלמידים אף על פי שאינן בניו וכו'".

⁷ בהתוועדות המקור (ש"פ ויק"פ תשל"ז): שהמשפיעים והראשי ישיבות וכו' יטענו שמכיון שהם "חכמי לב", הם רוצים להתעסק רק עם "שמן המאור" – עם הדברים שבהם צריכים להיות שמה הן [דברים] פנימיים והן מקיפין. צריכים את יריעות המשכן שהפרידו בין קודש הקדשים ובין הקודש, ובין הקודש ובין החול - אמנם, 'חולין שנעשו על טהרת הקודש' אבל בכל זאת חולין, וצריכים יריעות כדי להפריד כל זה, וכדי לעשות דירה לו יתברך בתחתונים.

[במילים אחרות: תפקידו של מחנך, של הורה, של משפיע, של חבר – אינו רק להעביר מידע, אלא גם להדריך המחונך, עד לפרטי פרטים – גם בדברים שאינם קשורים כ"לתחום הרשמי של המחנך. וזה דורש חכמת הלב].

⁸ בהתוועדות המקור: הגם שהיתדות אינם דורשים חכמת מיוחדת, בכל זאת על מלאכה זו להיעשות ע"י חכמי לב מכיון שזוהי חלק מהמשכן, ויש להשקיע ולעשות כל דבר בשלימות!

ואומרים למחנך שבשעה שבונים משכן, צריכים להיות שמה הן [דברים] פנימיים והן מקיפין. צריכים את יריעות המשכן שהפרידו בין קודש הקדשים ובין הקודש, ובין הקודש ובין החול - אמנם, 'חולין שנעשו על טהרת הקודש' אבל בכל זאת חולין, וצריכים יריעות כדי להפריד כל זה, וכדי לעשות דירה לו יתברך בתחתונים.

[במילים אחרות: תפקידו של מחנך, של הורה, של משפיע, של חבר – אינו רק להעביר מידע, אלא גם להדריך המחונך, עד לפרטי פרטים – גם בדברים שאינם קשורים כ"לתחום הרשמי של המחנך. וזה דורש חכמת הלב].

⁹ וע"ד פתגם רבינו הזקן על הפסוק "עקב אשר שמע אברהם בקולי", שאברהם אבינו "שמע" ציווי השי"ת בכל ציור קומה שלו, ראש גוף ורגל, עד שגם העקביים שלו "שמעו" את ציווי השי"ת.

¹⁰ רש"י עקב ח, א: "ומדרש אגדה אם התחלת במצוה גמור אותה, שאינה נקראת אלא על שם הגומרה, שנאמר (יהושע כד, לב) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, והלא משה לבדו נתעסק בהם להעלותם, אלא לפי שלא הספיק לגומרה וגמרוה ישראל, נקראת על שמם".